

APPENDIX ALTERA

Responsa S. Poenitentiariae, quibus norma praescribitur absolvendi eos, qui censuram incurrerint tum ob invasionem Territorii Pontificii, tum ob bonorum ecclesiasticorum usurpationem.

904. — Cum speciali facultate ad hosce absolvendos confessarii indigeant; haec vel a S. Poenitentiaria quaerenda est, vel ab Ordinariis; quibus amplissima ad hunc effectum facultates per Apostolicas Litteras 11. Aprilis 1869. concessae fuerunt. Quae vero norma servanda sit in harum facultatum usu, ex sequentibus. S. Poenitentiariae Responsis seu Declarationibus 1. Iunii 1869. datis satis elucet.

905. — Q. 1. Utrum vi facultatum, quae per Apostolicas Litteras 11. Aprilis tribuuntur, Confessarii ab Ordinariis approbati absolvere illos possint, qui ad effectum perduxerunt invasionem aut rebellionem ditionum S. Sedis, et eorum mandantes, adhaerentes, et cooperatores, tum illos, qui leges iniquas promoverunt, aut ad harum executionem operam contulerunt?

R. Affirmative, dummodo Poenitentes exhibeant verae resipiscentiae signa, scandalum reparaverint, aut saltem parati sint quamprimum illud reparare, meliori modo quo poterunt, atque obedientiam S. Sedi, eiusque mandatis desuper ferendis sincere promiserint. Verum publici officiales, quorum officium aliquam cooperationem actibus a S. Sede reprobatis importare, seu legibus divinis et ecclesiasticis adversari videatur, non absolvantur, nisi dimisso prius officio; et quatenus dimittere nequeant, ipsi Officiales consulant Loci Ordinarium, qui decernat et provideat iuxta Litteras S. Poenitentiariae 26. Iulii 1867. quibus quidem Litteris omnino standum est.

906. — Q. 2° Utrum, et quomodo a Confessariis absolvi possint illi Clerici, qui postulata concinnarunt circa abdicationem temporalis S. Sedis Ditionis, aut iis subscripserunt?

R. Affirmative, facta prius ac sufficienter publicata retractatione iuxta Litteras S. Poenitentiariae 28. Maii 1863.

907. — Q. 3° Utrum a Confessariis absolvi possint violatores immunitatis Ecclesiasticae personalis et localis, et clausurae?

R. Affirmative, satisfacta laesa parte, ac reparata, meliori quo potest modo, iniuria Ecclesiae facta.

908. — Q. 4° Utrum et quomodo absolvi illi possint, qui acquisiverunt aut possident bona ecclesiastica immobilia a fisco (vulgo, *Demanio*) divendita?

R. Poenitentes, qui detinet huiusmodi bona, non esse absolvendos,

nisi prius Loci Ordinario, aut aliis viris ecclesiasticis ab ipso Ordinario, pro sua prudentia per Dioecesim designandis, consignaverint syngrapham ab eis subscriptam, seu coram testibus subsignatam, eidem Ordinario quamprimum transmittendam ac caute in Cancellaria Dioecesana aut alibi custodiendam, qua sequentibus obligationibus seu conditionibus se, suosque heredes et successores subiicere declarent:

1° Retinendi eadem bona ad nutum Ecclesiae, eiusque mandatis subinde parendi.

2° Conservandi ipsa bona, et rem utilem in eis gerendi.

3° Adimplendi pia opera iisdem bonis adnexa.

4° Subveniendi ex fructibus ipsorum bonorum Personis seu Locis Piiis, ad quae de iure pertinent (1).

5° Monendi heredes et successores per syngrapham subscriptam de huiusmodi obligationibus, ut et ipsi sciant, ad quid teneantur.

909. — Q. 5° Utrum et sub quibus conditionibus possint illi absolvi, qui bona ecclesiastica immobilia acquisierunt, et deinde ea aliis venderunt, et qui contractibus de iisdem bonis cooperati sunt?

R. Affirmative, deposito lucro exinde iniuste percepto in manibus Ordinarium, ad effectum illud conservandi favore Locorum Piorum, quae damna passa sunt, reparato scandalo, monitis novis emptoribus, aliisque compliceibus, ut propriae consulant conscientiae, et imposita singulis obligatione standi mandatis S. Sedis desuper ferendis.

910. — Q. 6° Utrum absolvi illi possint, qui bona ecclesiastica mobilia acquisierunt, quidve illis iniungendum?

R. Affirmative, imposita illis aliqua elemosyna favore Locorum Piorum, ad quae dicta bona pertineant, quatenus emerint pretio, quod iudicio Ordinarii seu Confessarii fuerit minus iusto. At si agatur de rebus, quae non sint usu consumptibiles, seu quae servando servari possint, aut de supellectilibus et vasis sacris, imponatur Poenitentibus obligatio quamprimum recurrenti ad Loci Ordinarium, ad hoc ut super iisdem

(1) In aliis rescriptis legitur: *Et erogandi redditus eorundem bonorum, qui facta proportione excedant solutum pretium, vel in favorem personarum seu Locorum Piorum, ad quae dicta bona de iure pertinent, vel in satisfactionem pretii in emptione soluti, quatenus emptor repetere velit et de consensu Ordinarii.*

Quae autem conditiones in tota hac paragrapho praescribuntur pro iis, qui bona retineant empta sine licentia, hae

ipsae praescribi solent pro iis, qui eiusmodi bona emerint cum licentia. Verum hodie non ita facile conceditur haec facultas, nisi extraordinariae adsint circumstantiae, et sub commendatione Ordinarii: pro qua facultate obtinenda fit recursus ad S. Poenitentiariam; quae pro hac concessione mittit ad Ordinarium Dioecesis, qui hanc facultatem elargitur sub praedictis conditionibus ab iisdem personis acceptandis et subscribendis, atque in Cancellaria episcopali caute servandis.

rebus provideat iuxta Indultum ipsi Ordinario iam a S. Poenitentia concessum (2).

911. — Q. 7° Utrum et quomodo absolvi illi possint, qui conduxerunt bona ecclesiastica inique occupata aut divendita a Fisco (vulgo, *Demani*)?

R. Affirmative, imposita Poenitentibus obligatione quamprimum recurrendi ad Loci Ordinarium, ad hoc ut super bonis conductis provideat iuxta Indultum ipsi Ordinario iam pariter a S. Poenitentia concessum (3).

912. Q. 8°. Utrum et quomodo absolvi illi possint qui bona ecclesiastica in emphyteusim a Gubernio acceperunt?

R. Huiusmodi poenitentes non esse absolvendos, nisi prius Ordinario Loci, seu aliis Viris Ecclesiasticis, ut supra in dubio 4°. ab Ordinario designandis syngrapham consignaverint, qua declarent, se suosque heredes et successores subiicere sequentibus obligationibus seu conditionibus:

1^a Conservandi eadem bona, et in eis rem utilem gerendi.

2^a Non utendi quocumque privilegio, et lege sive lata sive ferenda quoad canonis affrancationem.

(2) « Indulgere nimirum solet S. Poenitentia Episcopis facultatem 1° permitendi eis, qui recurrant, ut res annonarias, fructus terrae, res mobiles ad Ecclesias aut Loca Pia spectantes et a Gubernio usurpata, acquirere licite valeant, remoto prudenter scandalo, atque erogata aliqua elemosyna favore praesertim Ecclesiarum seu personarum, ad quas res ipsae spectabant, ab Ordinario sive a Confessario taxanda, quatenus emerint pretio, quod iudicio ipsius Ordinarii aut Confessarii fuerit minus iusto; 2° providendi sub iisdem conditionibus, et praevia eorum absolute cum congrua poenitentia salutari iis, qui easdem res iam emerint.

« Quod si de rebus agatur, quae non sunt usu consumptibiles, teneantur emptores earum elenchum Ordinario tradere, et parati sint eas quaecumque Ecclesiis seu Locis Piis, recepto soluto pretio, restituere, et curare pro viribus, ut supellectiles, vasa, et utensilia sacra in usus aliarum Ecclesiarum seu Oratoriorum transferantur, nec in usus profanos assumantur. Excipitur autem casus, quo res emptae valorem quingentorum scutorum excedant ».

(3) « Sacra Poenitentia facultatem Ordinariis Locorum facere solet, indulgendi fidelibus, ut bona Ecclesiastica a Gubernio occupata conducere seu iam conducta retinere valeant, imposita illis aliqua elemosyna favore personarum seu Ecclesiarum, ad quas eadem bona de iure pertinent, quatenus conduxerint pretio, quod iudicio Ordinarii seu Confessarii fuerit minus iusto; et obligatione faciendi quantum poterunt sub directione Ordinarii pro conservatione praesertim sacrarum aedium ac templorum, quae iisdem bonis fuerint adnexa; ac praevia absolute cum poenitentia salutari, quatenus illicite conduxerint, nec non remoto ac reparato scandalo ».

« Quamvis autem optandum maxime sit, ut huiusmodi conductiones ad breve tempus fiant, tamen S. Poenitentia declarat, non ob stare quod, sic iubente Gubernio, conductio fiat ultra triennium, cum huiusmodi conductionis contractus sit ipso iure nullus, et Indultum Apostolicum concedatur conductori tantum pro suae conscientiae tranquillitate, et sit ad nutum S. Sedis omnino revocabile ».

3^a Retinendi ipsa bona ad nutum Ecclesiae, eiusque mandatis subinde parendi quoad eorundem bonorum restitutionem.

4^a Adimplendi pia onera, quae iisdem bonis sint adnexa, quatenus aliunde non adimpleantur.

5^a Solvendi interim annum canonem, illumque augendi ad tramites iustitiae, et iuxta aestimationem peritorum timoratae conscientiae si nimis tenuis in stipulatione contractus impositus fuerit.

6^a Monendi heredes et successores de huiusmodi obligationibus per syngrapham, ut et ipsi sciant, ad quid teneantur.

913. — Q. 9°. Utrum et quomodo possint illi absolvi, qui non modo bona Ecclesiastica in emphyteusim a Gubernio acceperunt, sed insuper ea a canonis solutione redemerunt?

R. Huiusmodi Poenitentibus providendum prout in superiori responso ad Dubium sub N. 4°.

914. Q. 10°. Utrum et quomodo absolvi illi possint, qui redemerunt Censum et iura Ecclesiastica per se redimibilia?

R. Affirmative, dummodo prius in manibus Ordinarii erogent quidquid minus de capitali summa Gubernio persolverint, ad effectum illud conservandi favore Locorum Piorum, ad quae Censum seu iura redempta pertinebant.

915. — Q. 11°. Utrum et quomodo absolvi illi possint, qui redemerunt Canones, livellos, praestationes, aut alia iura Ecclesiastica per se non redimibilia?

R. Posse absolvi, dummodo prius, prout in responso ad Dubium sub N. 4°. syngrapham consignaverint, qua declarent, se suosque successores subiicere sequentibus obligationibus et conditionibus:

1^a Retinendi fundos sic invalide affrancatos ad nutum Ecclesiae, eiusque mandatis subinde parendi.

2^a Conservandi eosdem fundos et rem utilem in eis gerendi.

3^a Servandi indemnata quocumque tempore Loca Pia super integra perceptione canonis, livelli, ac praestationis, ac super quibusvis aliis iuribus, quae ad ipsa Loca Pia spectabant; nec non adimplendi prout de iure pia onera fundis adnexa, quatenus aliunde non adimpleantur.

« 4^a Monendi heredes ac successores per syngrapham subscriptam de huiusmodi obligationibus, ut et ipsi sciant, ad quid teneantur ».

916. — Facultates porro ad eos absolvendos, qui in praemissis censuras incurrerint, concessas sic legimus: « S. Poenitentia de speciali et expressa Apostolica auctoritate, attentis expositis circumstantiis omnibus Ven. in Christo Patribus Archiepiscopis, Episcopis, caeterisque Locorum Ordinariis in Italia sequentes... concedit facultates, quibus sive per se, sive per idoneas Personas ecclesiasticas ad hoc specialiter deputandas pro grege sibi commisso uti licite valeant.

« Absolvendi Apostolica Auctoritate a Censuris, Poenis ecclesiasticis omnes et singulos poenitentes, qui pro legibus super usurpatione honorum aliorumque iurium ad Ecclesiam et ad Loca Pia spectantium, ac suppressione Ordinum Regularium suffragia dederunt, vel eisdem legibus adhaeserunt, aut earum promulgationi sive executioni cooperati sunt; dummodo tamen prius verae resipiscentiae signa exhibuerint, ac illicitum iuramentum, quatenus illud emiserint, retractaverint: iniuncta singulis pro modo culparum congrua poenitentia salutari cum reparatione illati scandali meliori modo quo poterunt, aliisque iniunctis de iure iniungendis.

« Verum Officiales publici, qui fuerint de novo creati seu assumpti ad exequendas dictas leges, vel qui per exercitium officii, quod iam antea obtinebant, imputabiliter, iuxta regulas a probatis Auctoribus traditas circa furtum et rapinam, cooperantur praefatis legibus, seu usurpationibus, vel earum manutentioni, aut consummationi, non absolvantur nisi imposita illis obligatione dimittendi Officium. Reliqui vero Officiales, quorum officium huiusmodi imputabilem cooperationem iudicio prudentum importare non videatur, quatenus illud absque gravi sui vel propriae familiae detrimento dimittere nequeant, tolerantur; sed sub conditione, ut a laudandis, probandis, consulendis, promovendis dictis usurpationibus omnino abstineant; qui imo pro viribus curent eas differre ac temperare favore Ecclesiae ac Personarum ecclesiasticarum, se dirigendo consilio pii ac docti confessorii » (26. Iun. 1867.).

917. — Quoad Patronos vero Beneficiorum, ex S. Poenit. 23. Ian. 1868. Episcopi habent facultatem « Indulgendi Patronis, ut persolvant gubernio quod ab eis pro dictis Beneficiis exigitur, atque ut ad normam legis eadem bona, remoto scandalo, assequi valeant sub conditionibus:

« 1^a Retinendi ea bona ad nutum Ecclesiae, et mandatis eius inde obtemperanti;

« 2^a Ea bona conservandi, et in eis rem utilem gerendi;

« 3^a Impendendi fructus in aequam satisfactionem summae gubernio a patronis solutae, si repeti velint, et in redintegrationem eorundem Beneficiorum. Quae redintegratio ut facilius obtineatur, S. Poenitentiarum Apostolica Auctoritate facultates tribuit opportunas ut ad tempus Ordinarius suspendat nominationem et provisionem dictorum Beneficiorum vacantium, et pia onera adnexa, prout omnibus perpensis ipsi visum fuerit, ad tempus reducere seu etiam in totum suspendere valeat. Ita tamen, ut si agatur de oneribus missarum, patronis aliquis numerus imponatur quotannis celebrandarum, supplendo reliquum de thesauro Ecclesiae. Facta autem redintegratione, patroni praesentent, cui universitas fructuum cum omnibus oneribus iuxta foundationem cedat.

« 4^a Certiorandi heredes et successores de huiusmodi obligatione per syngrapham, ut et ipsi sciant, ad quid teneantur ».

918. — Facultates Ordinariis concessae ad absolvendos sive per se, sive per idoneas personas ecclesiasticas, eos qui censuras incurrerunt ob invasionem seu rebellionem contra Ditionem Pontificiam;

« 1^a Absolvendi Apostolica Auctoritate a Censuris et poenis ecclesiasticis omnes et singulos poenitentes, qui rebellionem Ditionis Pontificiae cooperati sunt, vel adhaeserunt, aut quocumque modo operam suam vel favorem praestiterunt, sive votum pro unione Italiae sub unico rege dederunt, aut immunitatem ecclesiasticam violaverunt, dummodo tamen prius verae resipiscentiae signa exhibuerint, illatum scandalum meliori modo, quo poterunt, prudenti iudicio Ordinarii seu Confessarii, reparaverint, et obedientiam S. Sedi, eiusque mandatis desuper ferendis iuramento promiserint: iniuncta singulis pro modo culparum congrua poenitentia salutari, aliisque iniunctis de iure iniungendis. Exceptis tamen rebellionem magistris, coryphaeis, instigatoribus, ac officialibus publicis, et exceptis illis, qui violaverunt immunitatem ecclesiasticam per manuum iniunctionem in Cardinales, Episcopos, aut alios ecclesiasticos in dignitate constitutos, pro quibus omnibus recurrendum erit in singulis casibus ad S. Poenitentiarum.

« 2^a Absolvendi sub praefatis conditionibus et exceptionibus Ecclesiasticos, si qui in praemissis culpabiles extiterint, postquam tamen aliquam religiosam domum ingressi fuerint, ibique saltem per mensem exercitiis spiritualibus vacaverint; et cum eisdem super irregularitate ex violatione dictarum censurarum quomodocumque contracta, Apostolica Auctoritate misericorditer dispensandi; iniuncta singulis congrua poenitentia salutari, iniunctis de iure iniungendis; exceptis tamen semper personis in N. 1. exceptis ».

« 3^a Absolvendi similiter, sub conditionibus expressis sub N. 1. a censuris et poenis ecclesiasticis milites, qui arma tulerunt, et dimicarunt contra Pontificiam Ditionem, dummodo tamen animo parati sint quamprimum poterunt sine periculo vitae, iustam militiam deserere et interea abstinere ab omnibus actibus hostilitatis in subditos et milites legitimi Principis, et ab actibus contra bona, iura, et Personas Ecclesiasticas; iniuncta pariter singulis pro modo culparum congrua poenitentia salutari et obligatione reficiendi damna prout de iure si quae alicui certo suo privato ausu intulerint, aliisque iniunctis de iure iniungendis; exceptis tamen ducibus et officialibus, qui sine vitae aut alterius gravissimae poenae periculo se dimittere et malitiam deserere poterant, et exceptis, ut supra, illis, qui Immunitatem Ecclesiasticam violaverunt per manuum iniunctionem in Cardinales, Episcopos aut alios Ecclesiasticos in Dignitate constitutos, pro quibus omnibus recurrendum erit in singulis casibus ad S. Poenitentiarum ».

919. — His tamen addenda sunt sequentia.

Anno elapso 1892. S. Poenitentiaria Ordinariis singulis haec scripsit. S. Poenitentiaria, de speciali et expressa Apostolica Auctoritate Ordinario N. N. ad annum duraturam facultatem communicat.

Christi fideles, qui bona immobilia aut census aut iura Ecclesiae erepta, sine eiusdem Ecclesiae venia acquisierunt - vel acquisita alienaverunt - vel acquisierunt per emphyteusim - vel acquisita per emphyteusim liberaverunt - qui tanquam patroni vindicarunt beneficia ecclesiastica et cappellanas - qui redemerunt legata pia aut canones aut iura irredimibilia - vel ex redemptione iurium natura sua redimibilia, cum damno Ecclesiae lucrati sunt - qui decimas non solverunt - et praedictorum omnium heredes et quoscumque successores:

Quoties ob aliquam ex praedictis causis gubernio aut aliis venditoribus solverunt aut solvere debent non ultra triginta libellarum millia (30,000.) et, si de decimis sermo sit, dummodo debitum hanc summam non superet et, si agatur de emphytheusi aut alio simili contractu, dummodo canon seu praestatio, iuxta legem civilem computata, respondeat capitali summae, quae itidem non excedat triginta libellarum millia:

De speciali gratia admittendi ad compositionem (cf. tr. VIII. p. 2. n. 387.), quae aequa videatur, servatis praesertim conditionibus et regulis, quae sequuntur.

1° Procedatur de intelligentia aliorum Ordinariorum, si quorum intersit et de consensu eorum, qui respective causas pias repraesentant aliorumque canonicè interesse habentium.

2° In quantitate aequae compositionis determinanda, considerentur

a) Fundorum seu iurium valor realis eo tempore, quo Compositio initur, b) pretium emptionis, c) praesens oratorum status, d) id, in quo ipsi oratores, cum damno Ecclesiae, ditiores facti sunt, e) onera pia, quorum, si adsint, praecipua ratio habenda est.

Datur autem facultas Ordinario, eadem onera condonandi ex toto vel ex parte, si eis satisfactum non fuerit, nec non eadem reducendi pro futuro, iuxta vires, sive ad tempus sive in perpetuum, pro diversa causarum et adiunctorum natura: supplente quantum ad Missas et alia suffragia attinget, ss. Domino ex thesauro Ecclesiae.

3° Benignior esse potest compositio, si pretium solutum vel canon assumptus, citra culpam emptoris vel emphyteutae, superet praesentem valorem fundorum: item pro eis, qui coacti affrancaverunt et pro heredibus eorum, qui bona vel iura ecclesiastica, ut supra, iniuste possederunt, sed alias causas pias fundaverunt aut iuvarunt.

4^a Ad compositionem adhortandi sunt etiam illi, quibus concessum fuit, bona aut iura supradicta ad nutum Ecclesiae retinere, subscriptis

RESPONSA S. POENITENTIARIAE CIRCA BONA ECCLESIASTICA USURPATA ETC. 873
conditionibus alias designatis: *qui modus consulendi conscientiae fidelium non amplius conceditur.*

5° Ordinarius, quando agitur de Fundis, in quibus aliqua sita est ecclesia, vel agitur de rebus sacris mobilibus, oratores oretenus moneat de obligatione, qua tenentur, faciendi, sub directione Ordinarii pro tempore, quod poterunt pro sacrarum aedium et templorum conservatione et res sacras nunquam in usus profanos convertendi seu deputandi idque debitis modis notificandi suis heredibus et successoribus.

6° Nullum documentum peractae compositionis cuiquam tradatur; quod si illud omnino exigatur, Episcopus per se iis, qui se composuerunt, poterit in scriptis id tantum declarare, eos omni obligatione conscientiae erga Ecclesiam, ratione fundorum, canonum etc. exemptos et solutos esse.

7° Per has litteras eidem Ordinario fit quoque potestas, hac ipsa ratione providendi etiam illis, qui huiusmodi bona et iura acquirere, vendere, liberare, vindicare et redimere postulabunt et si agatur de decimis, subducta computatione, quae supra pro canonibus et praestationibus statuta est: quin ex eo, praeter oratores eorumque heredes et successores, alii releventur et, quod ad patronos attinet, dimisso prorsus iure patronatus et quin laesa censeantur iura investorum, si adsint.

8° Eidem Ordinario conceditur etiam facultas indulgendi iis, qui super bonis habent imposita legata pia vel Missarum onera, ut ea redimere valeant data summa, quae, computatis fructibus ad quinque per centum, reditus sufficientes quotannis praebeat pro integro eorundem onerum adimplemento et sub hac lege, ut, si praefata summa solvatur per publicas schedas (vulgo *di consolidato*), ipsae schedae non computentur iuxta nominalem ipsarum valorem, sed iuxta pretium, quod die solutionis effective in commercio habent.

9° Praeterea eadem s. Poenitentiaria praelaudato Ordinaria facultatem concedit, sive per se sive per aliam idoneam ecclesiasticam personam, ab eo ad hoc in singulis casibus subdelegandam, oratores in praemissis culpabiles, postquam, ut supra, se composuerint, a censuris et poenis ecclesiasticis, in quas propterea quomodolibet inciderint, apostolica auctoritate absolvendi cum congrua poenitentia salutari et reparatione scandali, meliori, quo fieri potest, modo, prudenti iudicio absolventis.

10° In hoc Indulto non comprehenditur facultas concedendi impositionem hypothecarum neque reducendi canonem emphyteusis temporanae vel nimis onerosae: circa quae recurrendum est in singulis casibus ad s. Sedem.

Item non comprehenditur facultas dispensandi ecclesiasticos viros super irregularitate, in quam inciderint ob violatas censuras.

11° Qui, ob paupertatem, compositionem inire nequeunt, absolvi

poterunt ab Ordinario cum obligatione, ut, si ad meliorem conditionem devenerint, Ecclesiae satisfaciant ac interim scandalum removeant.

Item qui statim nequeunt statutam compositionem solvere, si obligationem emittant de ea opportuno tempore solvenda, remoto iterum scandalo.

12° Pecuniae vero summas ex compositione acceptas etiam tenues ipse Ordinarius, quam primum et quam tutissime possit, favore causarum piarum, ad quas de iure pertinent, in titulos liberos (*valori al portatore*), quos viri competentes tutos agnoverint, investire et ad nutum s. Sedis conservare satagat, neque alienet sine eiusdem venia neque commutet, nisi urgeat necessitas et tempus non suppetat recurrendi ad s. Sedem.

Quod si supradictae summae pertineant ad causam piam alterius diocesis, transmittendae erunt ad eiusdem Ordinarium.

Si eadem pertineant ad religiosos, requiritur, ut eis tradi possint, venia s. Sedis in singulis casibus.

Quod si summae spectarent ad causam piam iam extinctam vel ad ecclesiam, in qua divina officia amplius celebrari non valeant, Ordinarius ipsarum fructus impendat in bonum alterius causae piae, praesertim ecclesiarum, presbyterorum et clericorum pauperum, prout melius in Domino iudicaverit; celebratis tamen Missis et ceteris persolutis suffragiis si qua praefinita fuerint.

13° Circa fundos vero seu iura, quorum valor excedit triginta libellarum millia, recurrendum erit ad s. Sedem in singulis casibus.

14° Ordinarius moneat confessarios, ut, si ad poenitentes in periculo mortis constitutos et in praemissis culpabiles vocentur, prudenter compositionem urgeant: quod si haec obtineri nequeat vel quia tempus non suppetit vel ob alias rationabiles causas, satis erit, si aegrotus eam heredibus imponat, vel serio promittat, eam initurum, si convalescit; remoto scandalo.

15° Ordinarius confessariis sibi benevisis, tempore quadragesimae vel sacrarum Missionum vel urgente Paschali praecepto, facultatem concedere poterit absolvendi eos, qui compositionem statim inire nequeant, dummodo iidem serio promittant, se intra duos menses ab accepta absolutione recursum habituros ad Ordinarium, pro obtinenda compositione, remoto interim scandalo.

Contrariis quibuscumque non obstantibus. 15. Apr. 1892.

Datum Romae in s. Poenitentiarum 15. Apr. 1892.

N. AVERARDIUS S. P. REGENS.

INDEX TOMI II.

COMPENDII THEOLOGIAE MORALIS

Tractatus de Sacramentis in genere.

CAP. I. De definitione, numero et divisione Sacramentorum	Pag. 4
CAP. II. De materia et forma Sacramentorum	7
I. De natura et unione materiae et formae	ibi
II. De mutatione materiae et formae	40
III. De iteratione Sacramentorum in dubio de valida applicatione materiae et formae	41
CAP. III. De Ministro Sacramentorum	42
Art. I. De requisitis ad Sacramentorum administrationem, seu de attentione, intentione, fide et probitate Ministri	ibi
§. I. De attentione Ministri	ibi
§. II. De intentione Ministri	43
§. III. De fide et probitate Ministri	46
Art. II. De officio Ministri	20
§. I. De obligatione ministrandi Sacramenta	ibi
§. II. De obligatione denegandi Sacramenta indignis petentibus	22
§. III. De modo Sacramenta conferendi	26
CAP. IV. De subiecto Sacramentorum	27
Art. I. De requisitis ad validam Sacramentorum receptionem	28
Art. II. De requisitis ad licitam Sacramentorum receptionem	30

Tractatus de Baptismo.

CAP. I. De natura, proprietatibus et necessitate Baptismi	33
CAP. II. De materia et forma Baptismi	34

Art. I. De materia tum remota, tum proxima Baptismi	Pag. 34
§. I. De materia remota Baptismi	ibi
§. II. De materia proxima Baptismi	35
Art. II. De forma Baptismi	37
CAP. III. De Ministro Baptismi	38
CAP. IV. De subiecto Baptismi	40
CAP. V. De solemnitatibus accessoriis Baptismi, nempe de patrinis et caeremoniis	43
Art. I. De patrinis	ibi
Art. II. De caeremoniis Baptismi	44
APPENDIX. De operatione caesarea	46

Tractatus de Confirmatione.

CAP. I. De materia et forma Confirmationis	50
Art. I. De materia Confirmationis	ibi
Art. II. De forma Confirmationis	51
CAP. II. De Ministro Confirmationis	52
CAP. III. De subiecto Confirmationis	53

Tractatus de Eucharistia.

PARS PRIMA. — De Eucharistia ut Sacramento	56
CAP. I. De natura et efficacia Eucharistiae	ibi
CAP. II. De materia et forma Eucharistiae	59
Art. I. De materia Eucharistiae	ibi
I. De materia remota	ibi
II. De materia proxima, seu de usu materiae requisitae in ipsa consecratione	62
Art. II. De forma Sacramenti Eucharistiae	69